

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD:	307	308
F. COLLIN. — De individualisatie der straf.		
RECHTSPRAAK.		
Burg. Rechtb. Dendermonde. — 21 Jan. 1932. — Dadelijke uitwinning - Verzet - Ontvankelijkheid - Uitstel - Art. 1244 B. W.		
Boetstr. Rechtb. Antwerpen. — 8e Kamer - 30 Dec. 1931. — Strafrechtspleging - Verjaring - Strafrechterlijke en burgerlijke vordering.		
Burg. Rechtb. Tongeren. — 25 Juni 1931. — Bevoegdheid en aanleg - Schatting.		
FISCALE KRONIEK. — De opschortende voorwaarde - Voordeelen en verrassingen, door Notaris P. Thuyssbaert.		
NEDERLANDSCHE VAKTERMINOLOGIE.		
MEDEDEELINGEN.		
BIBLIOGRAPHIE.		
BALIELEVEN.		

De individualisatie der straf

Gedurende de laatste decennien heeft het strafrecht van alle landen meerdere wijzigingen ondergaan. Het zou te ver leiden moesten wij hier al de wetten opsommen welke, in België, het materiele en het formeele strafrecht hebben veranderd. Het weze voldoende enkele der bijzonderste teksten aan te duiden: de wet van 31 Mei 1888 nopens de voorwaardelijke veroordeeling en de voorwaardelijke invrijheidstelling; de wet van 15 Mei 1912 betreffende de kinderbescherming, de wet van 23 Oogst 1919, nopens de verzachten- de omstandigheden, de wet van 9 April 1930 tot verdediging der maatschappij tegen de abnormale en gewoonte misdadigers, enz.

Door deze wetgevende bedrijvigheid is een heele brok van ons traditioneele klassieke strafrecht geleidelijk weggeval- len en vervangen door nieuwe wetsbepa- lingen. Inderdaad Beccaria, welke trou- wens door al de groote meesters der klas- sieke richting werd ingevolg, verkondig- de over honderd vijftig jaren in zijn bekend werk «Dei delitti e delle pene» dat om wille der gerechtigheid de vrijheid en de willekeur van den rechter aan strenge banden moesten worden gelegd. Het zou voortaan den rechter niet meer toegelaten zijn zelf willekeurig vast te stellen wat strafbaar was of niet. Het moest even- eens uit zijn net de straffen «ter discre- tie van den jage».

Het is de verdienste van de klassieke school dit principieel logisch en tot in de kleinste bijzonderheden te hebben uitge- werkt. In ons strafrecht zijn de misdrij- ven nauwkeurig omschreven geworden, en eene analogische toepassing van de straf- bepalingen is ten strengste door de wet verboden.

In de codificaties der 19e eeuw werd eveneens de strafmaat met zorg bepaald. Voorzeker aan den rechter werd eene ze- kere vrijheid gelaten, doch deze vrijheid was ten eerste beperkt.

De hervormingen welke ons strafrecht heeft ondergaan hebben nu juist voor doel gehad de vrijheid van den rechter te ver- hoogen in het bepalen der strafmaat. Het blijft weliswaar den rechter verboden de straffen te verzwaren zonder uitdrukke- lijke wetsbepaling. Doch in menig opzicht is het moeilijk de straffen te verminderen en te verzachten. En in het voorschrijven van maatregelen van maatschappelijk verweer houdt de wetgever ruim rekening met al de zwakheden van het menschelijk geslacht.

Het is dus zeker dat wij thans eenen gewissen terugkeer tot de vrije rechter- lijke macht van voor de fransche omwen- teling kunnen gadeslaan. Heel deze wetge- ving, samen met de ontwerpen welke nog in voorbereiding zijn hebben voor doel de individualisatie der straf mogelijk te ma- ken. Zij tracht de rechtbanken de midde- len ter hand te stellen om aan de misda- digers die straffen of beveiligingsmaatre- gelen op te leggen welke meest doelmatig zijn om hem te verbeteren en weder aan de maatschappij aan te passen.

De sancties moeten verbeterend werken, dat is de leuze. En deze verbeterende wer- king der sanctie moet reeds door de rech- terlijke beslissing worden voorbereid.

Het is zeker dat in de komende tijden, op dezen weg zal worden voortgegaan. Aan de rechters zal steeds een ruimer arbeidsveld worden gegeven, eene groo- tere macht, met het daarbij onvermijde- lijk gevaar van willekeur.

Wij moeten ons dan ook afvragen of deze richting deugdelijk is en of de reeds thans aangebrachte wijzigingen bevredi- gende uitslagen hebben opgeleverd.

Voorop mogen wij verklaren dat de grootere vrijheid van den rechter ons niet zoozeer gevaarlijk toeschijnt voor de vrij- heid van den enkeling. De humanitaire strekking onzer tijden, die wij uit de klas- sieke periode hebben overgeërfd, is zoo sterk, dat de openbare opinie niet zou dul- den dat van deze macht misbruik zou wor- den gemaakt ten nadeele van den ver- dachte.

Het gevaar ligt mijns inziens elders. Men heeft aan den rechter een ruimer spel gelaten in de keuze van den op te leggen maatregel, en in het bepalen van den duur der sanctie. Docht heeft men hem tevens de gelegenheid gegund, de middelen verstrekt, om zich met eenige zekerheid te vergewissen, welke sanctie in een bepaald geval voor de veiligheid der maatschappij, voor de verbetering en de wederaanpassing van den misdadiger meest doelmatig zijn? Wij meenen dat het antwoord op deze vraag beslist ontken- nend luiden moet.

Het is gewis niet de fout der rechters, aan wier eerlijkheid en gewetensvolheid wij niet willen twijfelen, doch laat het ons eerlijk bekennen, de keuze der straf en het vaststellen van haren duur, zijn thans op zijn best een empirisch raden en gis- sen, op zijn slechtst een dobbelspel.

En dat kan ook moeilijk anders. De rechter vindt nergens in het bundel de

gegevens die hem toelaten te oordeelen welke maatregelen, in een bepaald geval, met het meeste kans tot slagen dienen voorgeschreven te worden. In het dossier vinden wij enkel eene uiteenzetting der feiten, door de verklaringen van min of meer betrouwbare getuigen beschreven, en eene opsomming der vroegere veroor- deelingen.

Van de aanleiding tot het misdrijf, de sociale omgeving van den verdachte, van zijn vroeger leven vinden wij om zoo te zeggen geen spoor. En nochtans deze ge- gevens zijn naar het oordeel van al de criminologen van overwegend belang voor de behandeling van den misdadiger.

Meestal zal de rechter aangewezen zijn op den indruk welke de verdachte ter zit- ting op hem maakt, en iedereen weet hoe valsch deze indruk zijn kan, om zijn oor- deel te vellen.

Al wie niet vooringenomen is zal on- middellijk de gebrekkigheid dezer proce- duur inzien. Sedert Saleilles in den loop der vorige eeuw zijn beroemd werk schreef over de individualisatie der straf- fen, zijn wij niet veel vooruitgegaan. Evenals toen blijft de individualisatie der straf een vrome wensch, een ver afgele- gen ideaal, waarheen wij reikhalzend sta- ren, doch dat vooralsnog buiten ons bereik staat.

Het probleem der individualisatie der straf is inderdaad niet alleen een probleem van materieel strafrecht. Het is ook een vraagstuk dat de rechtspleging aanbe- langt. Tot nog toe heeft men aan den

rechter een breedere keus van maatregre- len geschonken. Men heeft hem nog niet de gelegenheid gelaten deze keus met zorg voor te bereiden. En die voorbereiding moet geregeld worden door de wet op de strafrechtspleging.

Eene verdere ontwikkeling van een meer sociaal strafrecht kan dus slechts bereikt worden, door de hervorming van de regelen der strafvordering. Eene ruime herziening van het wetboek van 1808 dringt zich dan ook op.

Deze herziening is ook nog om andere redenen gewettigd.

Procureur Generaal Cornil heeft in zijne openingsrede van dit jaar ook op die noodzakelijkheid gewezen.

Elke praktizijn weet hoe zeer dit wet- boek is verouderd. De juristen ondervin- den verder zeer dikwijls dat al de wijzi- gingen welke in den loop van honderd twintig jaren aan dit wetboek zijn toege- bracht aan het geheel hebben geschaad.

Doch is er meer. De ontwikkeling van ons strafrecht heeft eene reeks waarbor- gen weggenomen welke de klassieke wet- gevers aan den enkeling hadden gegeven. Om de individuele vrijheid te handhaven, kunnen wij thans onze toevlucht niet meer nemen tot wetsbepalingen die de macht van den rechter beperken. Wij moeten deze waarborgen zoeken in eene hernieuwing der strafrechtspleging. (1)

F. COLLIN.

(1) In eene volgende bijdrage zullen wij uiteen zetten hoe volgens onze meening de individualisatie der straf door eene wijziging der rechtspleging best wordt gediend.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN DENDERMONDE
21 JANUARI 1932
Voorzitter: M. Van Ginderachter Rechters: MM. Van Winckel en Matthys Pl.: Mr Orban t/ Mr Stockmans
DADELIJKE UITWINNING — VERZET — ONTVANKELIJKHEID — UITSTEL — TOE- PASSELIJKEID VAN ART. 1244 B. W.
Het bevel dat de dadelijke uitwinning dient voor- af te gaan is vatbaar voor verzet.
De middelen die den grond zelf van het recht raken mogen het verzet staven.
De woorden «de uitvoering der vervolgingen schorschen» van art. 1244 bedoelen uitsluitend de notariële akten in uitvoerbare vorm inge- steld.
Afschaffing van art. 2212 van het B. W.; draag- wijde van art. 29 der wet van 15 Augustus 1854.
Het bevel blijft buiten het vervolg, dus na het bevel kan de beslagene nog uitstel van beta- ling aanvragen.
Het geven van uitstel laat het bedongen voor- recht ongeschonden. Geen uitstel in geval de rechten der vervolgende partij aan benadeeling zouden blootgesteld zijn.
Mogelijkheid dat in geval van den langen ge- vraagden uitstel de schuldvordering niet vol- doende meer zou gedekt zijn.
Slechts voldoende uitstel om nieuwe eerste hypotheken te zoeken.
K... R..., aanlegger op verzet t/ A... B..., verweerster op verzet.
Gehoord partijen in hunne middelen en besluitselen;

Gezien de processtukken;

Overwegende dat bij geboekt exploot van deurwaarder De Swaef te Dender- monde, dd. 30 September 1900 een en der- tig, verweerster krachtens de uitvoerbare grossen van twee akten kredietopening verleden voor Mter Dierickx, notaris te Melsele-Waes, onderling den 5 Juni 1924 en 26 Maart 1927 aan aanleggers bevel tot betaling heeft laten beteekenen de dade- lijke uitwinning of, in bijkomende orde, de inbeslagneming voorafgaande van het onreerend goed dat tot zekerheid van ge- melde kredieten met hypotheek werd be- zwaard;

Overwegende dat de eisch strekt tot het bekomen, bij toepassing van art. 1244 B. W., van een uitstel van betaling en diensvolgens tot voorloopige schorsing van elk middel van tenuitvoerlegging der kwestieuze titels;

Overwegende dat verweerster tegen- werpt dat het verzet niet ontvankelijk is «omdat de wet van 1854 deze procedure niet voorziet» en verders staande houdt dat in zake art. 1244 B. W. noch in rech- te, noch in feite toepasselijk is;

I. — Ontvankelijkheid:

Overwegende dat art. 14/3° lid der wet van 15 Augustus 1854 uitdrukkelijk het verzet voorziet;

Overwegende dat zoowel het bevel dat de dadelijke uitwinning dient vooraf te gaan als ditgene welke in geval van gewo- ne gerechtelijke onteigening is voorge- schreven vatbaar is voor verzet. (De

Paepe, Compét. civ. T 11, Saisie immob. P. 516, N° 45);

II. — Ten gronde.

A. In rechte:

Overwegende dat, tot staving van het verzet, niet enkel dié middelen mogen ingeroepen worden welke betrek hebben op vorm en rechtspleging, maar ook diegene welke den grond zelf van het recht raken en namelijk het bestaan, de effenheid en de eischbaarheid betreffende der schuldvordering tot inning derwelke de onteigening wordt vervolgd. (De Paepe, loc. cit. blaz. 42, N° 2 en bladz. 516 en 517, N° 45 i.f.);

Overwegende dat het zonder belang is dat de schuldenaar zich voor notaris heeft verbonden;

Overwegende dat het door de heden-daagsche rechtsleer en rechtspraak in het algemeen is aangenomen dat — gelet op art. 122 van het Wetboek van Burgerlijke rechtspleging — de woorden « surseoir à l'exécution des poursuites » in art. 1244 B. W. zelfs uitsluitend die vervolgingen bedoelen welke krachtens notariële akten in uitvoerbare vorm zijn ingesteld en dat de rechter dus voorzeker ook ten voordeele van die schuldenaars welke krachtens dergelijke titels zijn vervolgd gebruik kan maken van het vermogen hem door de bewuste wetsbepalingen toegekend. (Zie: Baudry-Lacantinerie, Traité de Droit Civil, 3e édit. Des Oblig. T 11, N° 1487 s.p. 583 s. en aldaar aangehaalde rechtsleer en rechtspraak; — Capitant, T 11, N° 408; — Planiol & Ripert, T 7, Des Oblig., p. 326; — Schicks et Van Isterbeek, I 11, p. 716); dat die schuldenaars zelfs in verzet kunnen komen met het enkel doel van een uitstel te vragen. (Garsonnet et Cézard Bru, Traité de procéd., 3e édit. T. 4, N° 166, p. 263);

Overwegende dat verweerster zich beroept op de meening van Laurent die leert dat de regel van art. 1244 B. W. uitzonderling luidt in geval van gerechtelijke uitwinning van onroerende goederen (Lauren, T 17, N° 579, p. 571-573; Contra: Brussel, 18 Dec. 1849, B. J. 1850, Col. 198);

Overwegende dat die zienswijze van Laurent (zie in zelfden zin: Baudry, loc. cit., bladz. 587) echter gesteund is op art. 2212 B. W.; dat dit artikel werd afgeschaft door de voorafgaande bepaling der wet van 15 Augustus 1854 en dat het art. 14 van het ontwerp dier laatste wet, welk het voormalig art. 2212 weergaf, uitdrukkelijk werd verworpen (Pand. Belges, V° Délai, N° 275);

Overwegende dat verweerster hare tegenwerping verder steunt op art. 29 der wet van 15 Augustus 1854;

Overwegende dat als men dit art. 29 beschouwt in verband met de vorenstaande bepalingen waarbij het aansluit, het verbod tot verleening van ieder uitstel alleenlijk het geval schijnt te betreffen waar de persoon die het inbeslaggenomen onroerend goed heeft gekocht na de overschrijving van het beslag of van het bevel, het door art. 28 vereischte bedrag nog zou willen in bewaring stellen na 't verschijnen van den dag voor de toewijzing vastgesteld;

Overwegende verders dat zelfs indien men aanneemt dat de wetgever van 1854 onrechtstreeks heeft verboden van eenig uitstel aan den beslagen schuldenaar te verlenen (Waelbroeck, Saisie Immobilière, T 11, bladz. 302) die verbodsbepaling in alle geval slechts toepasselijk is eens dat de rechtspleging is begonnen; dat reeds onder het regime van art. 2212 het verbod van uitstel te verlenen in geval van beslag op onroerend goed werd gerechtvaardigd door te verwijzen naar de onverenigbaarheid van elk uitstel met de pleegvormen dier uitzonderlijke rechtspleging (zie: Baudry, loc. cit., bladz. 587; — Laurent, loc. cit.);

Overwegende dat het bevel tot betaling, zelfs als het overgeschreven is, toch altijd buiten het vervolg blijft; dat het bevel enkel iets onmisbaar is dat het onroerend beslag of de dadelijke uitwinning moet voorafgaan maar geen deel maakt der daartoe te volgen rechtspleging (De Paepe, loc. cit., p. 438, N° 1 en p. 517, N° 46; — Marcotty, Exp. forcée, T 1, N° 153; — Dalloz Répert., V° Vente Publique d'Immeubles, N° 142);

Overwegende dat dus na het bevel de beslagname nog uitstel van betaling kan aanvragen (Larombière, Cod. Civ., éd. 1862, T. 11, bladz. 175, N° 24);

Overwegende dat het niet zonder belang is terloops aan te stippen dat het verbod van uitstel te verlenen « tijdens de rechtspleging », enerzijds alle hinderpalen tot het regelmatig verloop dier ingewikkelde procedure uit den weg ruimt, en anderzijds geen beletsel vormt voor den rechter om den ongelukkigen toe-

stand van den schuldenaar in aanmerking te nemen; dat immers vóór dat de rechtspleging zelf kan worden ingesteld noodzakelijkerwijze een bevel moet voorafgaan en de schuldenaar die meent reden te hebben van op eene mildere behandeling aanspraak te maken dus alle gelegenheid is geboden om zich vóór het begin der rechtspleging tot de rechtbank te wenden om uitstel van betaling aan te vragen en vervolgens schorsing te bekomen der tenuitvoerlegging waarmede hij is bedreigd;

Overwegende dat ten slotte verweerster nog aanvoert dat de toepasselijkheid van art. 1244 B. W. in geval de hypotheekhoudende schuldeischer de dadelijke uitwinning wil vervolgen, eene belemmering zoude uitmaken voor de kredietverleening om reden dat de kredietgever gevaar zou lopen de door hem nagestreefde zekerheid te verliezen;

Overwegende dat het volstaat hierbij aan te merken enerzijds dat het verlenen van uitstel het bedongen voorrecht ongeschonden laat en anderzijds dat de rechter bij de toepassing van art. 1244 B. W. evenmin de belangen des schuldeischers mag verwaarlozen (Baudry, loc. cit., N° 1491, bl. 589); dat de rechter dus voorzeker geen uitstel zal verlenen als er gevaar zou bestaan dat de rechten der vervolgende partij hierdoor aan benadeeling zouden blootgesteld zijn. (Arg. a cont. Colmar, 29-7-1850, D. P. 1852-11-239);

B. In feite:

Overwegende dat in zake aanleggers in verzet zijn gekomen vóór dat door verweerster rekwest was ingediend om de openbare verkoop te zien bevelen; dat zooals hierboven uiteengezet, er dus voorzeker nog geen toepassing valt van art. 29 der wet van 15 Augustus 1854;

Overwegende dat in het voorhandig geval, art. 124 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging evenmin een beletsel is tot het verlenen van uitstel; dat immers indien aanleggers naar aanleiding van de heerschende economische crisis, zekeren uitstel van betaling aan hun overige schuldeischers hebben gevraagd en van dezen ook hebben bekomen, het geenszins is gebleken dat zij zich in staat van onvermogen zouden bevinden;

Overwegende dat evenmin is bewezen dat aanleggers van kwaden wil zouden zijn;

Overwegende echter dat aanleggers niet voorstellen hunne schuld jegens verweerster bij periodieke afkortingen te betalen; dat zelfs niets aanduidt dat aanleggers binnen een jaar anders dan door de te gelde making van het met hypotheek bezwaarde goed in staat zouden zijn die schuld af te lossen;

Overwegende dat de inlichtingen die werden versterkt aangaande de verkoopwaarde van dit goed niet van aard zijn om aan de Rechtbank de overtuiging te geven dat in de tegenwoordige tijdsomstandigheden die eigendom na verloop van het lange door aanleggers aangevraagde uitstel verweersters schuldvordering nog voldoende zoude dekken;

Overwegende dat zoo de kwestieuze eigendom werkelijk de waarde heeft die aanleggers er aan toekennen het hun mogelijk moet zijn bij andere geldschietters op eerste hypotheek het noodige bedrag te lichten om verweerster te voldoen;

Overwegende dat in die volgorde van gedachten het zal volstaan aan aanleggers den tijd te gunnen om evengemelde verichting te verwezenlijken; dat de hierna bepaalde tijdsruimte daartoe voldoende zal zijn;

Overwegende dat dit uitstel kan worden toegestaan zonder de zekerheid van verweersters schuldvordering in gevaar te brengen;

Overwegende immers dat binnen den korten duur van het verleende uitstel geene verdere gevoelige prijsdaling der onroerende goederen moet worden tegemoet gezien; dat anderzijds dit uitstel voor verweerster geene nieuwe kosten bijbrengt; dat inderdaad naar luid van art. 1244 B. W. het uitstel slechts kan worden toegestaan « toutes choses demeurant en état » (1); dat derhalve, na het verstrijken van dit uitstel, verweerster, zonder nieuwe kosten te moeten maken, zoo noodig de dadelijke uitwinning zal kunnen vervolgen; dat voor wat het tijdsbestek betreft waarin de verkoop moet geschieden volgens het 3e lid van art. 90 der wet van 15 Augustus 1854 terloops kan worden aangestipt dat de schorsing der vervolgingen ook schorsing der door de wet vastgelegde termijnen meebrengt (Garsonnet et Cézard Bru, Traité de procédure, 3e édit., T. 4, N° 114, p. 257);

Om die redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen verwerpende, ont-

vangt het verzet en er over beslissende, verleent aan aanleggers uitstel van betaling tot 1 Maart 1932; beveelt gevolglijk dat intusschentijd, blijvende alles in den zelfden stand, elk middel van tenuitvoerlegging van verweersters kwestieuze titels en meer in 't bijzonder de rechtspleging van dadelijke uitwinning of gerechtelijke onteigening tot dewelke het voorafgaand bevel werd betekend, voorloopig zal geschorst zijn en middelerwijl dus niet zal overgegaan worden tot de openbare verkoop van het tot zekerheid van verweersters schuldvordering met hypotheek bezwaarde onroerend goed, noch van aanleggers roerende goederen.

Veroordeelt verweerster in de kosten op taxaat.

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande verhaal en zonder borg tenzij voor wat de kosten aangaat.

NOTA. — Tegen de principen in het vonnis voorop gezet, kan worden ingeroepen:

1°) in het algemeen wordt het aanvaard dat het verzet middelen mag inroepen, die niet alleen de pleegvormen, maar ook den grond van de zaak raken en art. 1244 is van toepassing krachtens notariële akte in uitvoerbare vorm ingesteld.

Men mag zich nochtans afvragen of door beoordeling van den grond zelf van het recht, namelijk het bestaan, de effenheid en de eischbaarheid, bovendien moet verstaan worden « den uitstel » van het als gegrond erkende recht. Immers artikel 1244 is niets anders dan zulken uitstel;

2°) geen enkel der aangehaalde Rechtschrijvers of andere voorziet uitdrukkelijk dat art. 1244 van toepassing zou kunnen zijn in geval de dadelijke uitwinning is bedongen;

3°) de aard zelve van het beding der dadelijke uitwinning belet de toepassing van art. 1244.

Het beding der dadelijke uitwinning wordt bedoeld als eene volmacht van verkoop door den ontleende aan den geldschietter onder bepaalde voorwaarden door de wet voorzien, zoodanig dat de belangen van den ontleener zouden gevrijwaard blijven: eischbaarheid der schuld, pleegvormen, bevel, enz.

Behoudens deze voorzorgen is de geldschietter meester over het goed: « de schuldenaar heeft » hem met de macht bekleed om over zijn goed » te beschikken ». (Martou 11, bl. 594);

4°) de schuldenaar mag in elke overeenkomst aan het voordeel van art. 1244 verzaken. (Schicks II, n° 211 in fine).

Door het bedingen der dadelijke uitwinning wordt de toepassing van art. 1244 noodzakelijkerwijze uitgesloten;

5°) in feite zal de uitstel noodzakelijkerwijze van korten duur moeten zijn, vermits de verkoop moet geschieden binnen de zes maanden vanaf den dag van de aanmaning, en rekening houdende der noodige formaliteiten zal de uitstel nooit meer dan ongeveer drie maanden kunnen bereiken.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

8e KAMER — 30 DECEMBER 1931

Voorzitter: M. Casteleyn

Rechters: M.M. Van der Donckt en Laureysens

Op. Min.: M. Subst. H. Sabbe

Pl.: Mr Schöller J.

STRAFRECHTSPLEGING — VERJARING — STRAFRECHTERLIJKE VORDERING — BURGERLIJKE VORDERING.

De verjaring der strafrechtelijke vordering is zonder invloed op den burgerlijken eisch en den laatste valt onder de bevoegdheid van den rechter die er op strafrechtelijk gebied over te kennen had.

O. M. en Belgische Staat t/ V... B... L...

Gedaagd om te hooren beslissen op het beroep door ons en door L. en door de Naamlooze Maatschappij A. tegen een vonnis ten hunnen laste uitgesproken bij tegenspraak door de Politie Rechtbank van Boom op 4 Augustus 1925 en waarbij de drie eersten vrijgesproken werden;

Gezien de stukken van het onderzoek; Gehoord de verklaringen van de getuigen;

Gehoord de burgerlijke partij in hare besluiten; Gehoord het Openbaar Ministerie in zijnen eisch;

Gehoord de betichten in hunne middelen van verdediging, alsook de Nze Mij A.; Gezien het vonnis der Politie Rechtbank van Boom, dd° 4 Augustus 1925;

Gezien het vonnis dezer Rechtbank, 8° Kamer, in dato van 10 November 1925;

Gezien in regelmatige en geregistreerde expeditie het vonnis der Burgerlijke Rechtbank van Antwerpen van 1 Mei 1926 en het Arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 30 September 1931 waarbij de prejudicieele burgerlijke op-eisch van eigendommenrecht door de burgerlijke aansprakelijke partij verheven op het geheel of op gedeelte der plaats waar de kaaimuur werd opgericht bepaald is afgewezen;

Gezien art. 1 der wet van 30 Maart 1891

(artikel 26 van den preleminairen titel van het wetboek van strafvordering);

Aangezien het bewezen is gebleken dat betichte bij opdracht en voorrekening der burgerlijke aansprakelijke partij een kaaimuur hebben opgericht op den oever en in de rivier de Rupel te Boom voor perceel wijk O, nummer 586 K op Staatsdomein en ook zonder daartoe toelating te hebben gevraagd noch verkregen, noch lijnrichting te hebben doen vaststellen;

Aangezien dit werk aldus werd uitgevoerd niet alleen in strijd met artikel 89 van het Koninklijk Besluit van 1 Mei 1889, maar ook en bijzonderlijk met artikel 90 en beteugeld werd door artikel 100 van gezegd Koninklijk Besluit (artikel 90 K. B. 1 September 1908, houdende politiereglement der bevaarbare waterwegen alsook met K. B. van 28-2-1836 betreffende bouwen langsheen de groote wegenis);

Aangezien de onwettige uitgevoerde werken moeten afgebroken worden krachtens artikel 161, wetboek van strafrechtspleging en de wet van 1 Februari 1844-28 Mei 1914;

Aangezien bij gebreke voor de betichten hieraan te voldoen het belanghebbend bestuur gerechtigd is de herstellingen te doen van ambtswege op de kosten van den betichte;

Aangezien op straffelijk gebied er verjaring bestaat;

Aangezien nochtans de verjaring der strafrechtelijke vordering zonder invloed is op den burgerlijken eisch en dat deze laatste onder de bevoegdheid van den rechter blijft die er op straffelijk gebied over te kennen had (Wet van 30 Maart 1891, Verbrekingshof 1 Mei 1899, PP. 1900, blz. 179 als ook Verbrekingshof 1 Juli 1901, PP. 1902, f° 46.

Om deze beweegredenen:

Rechtdoende bij tegenspraak. De Rechtbank zetelende in graad van Beroep en het vonnis a quo voor zooveel als noodig wijzende.

Verklaart den eisch van het Openbaar Ministerie uitgedoofd.

Rechtdoende op den eisch van de Burgerlijke partij zegt dat deze gegrond is; verwijst den betichte L... en de burgerlijke verantwoordelijke partij solidairlijk tot afbraak van bedoelden muur en herstelling der plaatsen in hunnen vroegeren toestand, en bij gebreke hieraan te voldoen binnen de maand der betekening van het vonnis, te betalen met de gerechtelijke intresten het bedrag der werken uit te voeren van ambtswege door het Bestuur van Bruggen en Wegen op taxatie van den bestuurder van den Dienst der Zeeschelde te Antwerpen geveerd door den Heer Voorzitter der Rechtbank (Art. 11 Wet 1 Februari 1844, 28 Mei 1914).

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN TONGEREN

25 JUNI 1931

Voorzitter: Ridder Paul de Schaetzen

BEVOEGDHEID EN AANLEG — HUUR- CONTRACT — BETWISTING VAN ZIJN VOORTBESTAAN — SCHATTING DOOR DE PARTIJEN.

Artikel 26 van de wet van 25 Maart 1876 voorziet de schatting van eene betwisting over de geldigheid of de verbreking van een huurcontract, maar is niet toepasselijk wanneer het geding strekt tot het oplossen van de vraag of de huur nog in voege is, of ten einde is gekomen. In zulk geval moet de schatting door de partijen gedaan worden.

Graulius, aanlegger in beroep
t/ Janssens, gedaagde in beroep

Gehoord de partijen in hunne beslitselen;

Gezien de stukken door hen voorgebracht, onder andere de geregistreerde uitgifte van het vonnis waartegen beroep, uitgesproken op 29 April 1931 door den Vrederechter van het kanton Borgloon;

Aangezien de gedaagde in beroep opwerpt dat het beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan schatting der waarde van het geding door de partijen; dat dit geding strekt tot het goedkeuren van de opzegging van een huur die ten einde zou gekomen zijn;

Aangezien dit artikel het geval voorziet van eene betwisting over de geldigheid of de verbreking van een huurcontract; dat het niet toepasselijk is wanneer het geding strekt tot het oplossen van de vraag of de huur nog in voege is of ten einde is gekomen; dat in zulk geval de schatting niet kan gedaan worden volgens het bedrag van de nog te loopen huren, daar het voortduren van het contract betwist wordt; dat alsdan de schatting van het

geding door de partijen moet gedaan worden (Luik, 17 Februari 1906, Pasicrisie 1906, II, 211; — Bormans n° 627; — Beljens, art. 26, n° 5);

Aangezien bij gebrek aan schatting door de partijen gedaan, het ten rechte is dat de eerste rechter verklaard heeft uitspraak te doen in laatsten aanleg en dat de gedaagde in beroep opwerpt dat het beroep niet ontvankelijk is;

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank, recht doende tegensprekelijk en in openbare zitting, alle verdere of strijdige beslitselen afwijzende, verklaart het bercep niet ontvankelijk en veroordeelt den aanlegger in beroep tot de kosten ervan.

Fiscale Kroniek

DE OPSCHORTENDE VOORWAARDE. VOORDEELEN EN VERRASSINGEN

Er heerscht, en niet zonder reden, tegenover de opschortende voorwaarde een zekere vrees. Zoo wordt zij ook vermeden daar waar zij in feite voorhanden is, ofschoon zij wezenlijk voordeelen oplevert. Hier willen wij bondig de hoofdlijnen trekken.

1° Opschortende en ontbindende voorwaarde. — Een overeenkomst, onder opschortende voorwaarde afgesloten, komt eerst tot stand bij het vervullen der voorwaarde. Nu stelt zich de vraag: wordt deze overeenkomst voor de vervulling der voorwaarde aan specifieke rechten onderworpen bij de registratie? De wetgeving beantwoordt deze vraag niet. Algemeen hebben rechtsleer en rechtspraak de overeenkomst onder opschortende voorwaarde vrijgesteld van alle specifieke rechten. Deze worden eerst eischbaar bij het in vervulling treden der voorwaarde en zij worden dan eischbaar op de oorspronkelijk geregistreerde akte. Hier staan wij dus voor een alternatieve perceptie: 12,50 fr. bij het registreren. Wordt de voorwaarde niet vervuld dan is deze perceptie definitief, wordt ze wel vervuld dan wordt de perceptie aangevuld: In België wordt immers aangenomen dat de 12,50 fr. worden afgerekend bij de bepaalde afrekening.

Voor de ontbindende voorwaarde is het klaar dat deze niet verhindert dat de overeenkomst ontstaat en dat dus van stonden aan rechten verschuldigd zijn. Treedt de voorwaarde in vervulling dan verdwijnt de overeenkomst met terugwerkende kracht, zonder dat nochtans de geheven rechten kunnen worden teruggevorderd. Artikel 60 der frimairewet verbiedt dit.

Wie deze principes voor oogen houdt ziet onmiddellijk in dat praktisch de toepassing der opschortende voorwaarde groote voordeelen oplevert, en de ontbindende voorwaarde geen enkel voordeel minstens voor wat de perceptie der oorspronkelijke akte betreft (1). Wie nu weet dat het in menige gevallen van den wil der partijen afhangen kan of dezelfde voorwaarde zal gesteld worden als opschortende of als ontbindende, ziet onmiddellijk het zeer groot belang in van deze hoofdregels. Laten wij even wijzen op het opstellen van onderhandsche akten die verkoop van onroerende goederen betreffen. Iedere rechtsgeleerde weet dat boete wordt opgelopen indien deze overeenkomst niet geregistreerd wordt drie maand na de dagteekening. Is nu deze overeenkomst afgesloten onder opschortende voorwaarde dan dient de registratie slechts te gebeuren drie maand na de vervulling der voorwaarde. Juist worden deze onderhandsche akten slechts opgesteld in gevallen waar nog iets onzeker is of twijfelachtig, waar dus in feite een opschortende voorwaarde voorhanden is. In de meeste gevallen nochtans wordt deze onzekerheid uitgedrukt in den vorm van een ontbindende voorwaarde. Hier staan wij op een gebied waar de fiscale oplettendheid van den jurist belangrijke kosten vermijden kan.

2° De Belgische administratieve rechtspraak en hare beperking. — In België wordt door de administratieve rechtspraak, zich steunende op een arrest van het verbrekingshof (2) dat werkelijk absoluut vereenzaamd staat niet alleen in de Belgische maar in de Fransche, Nederlandsche en Italiaansche rechtsleer en rechtspraak, — het principie gehuldigd dat het in schorsing houden der registratierechten door de opschortende voorwaarde slechts plaats grijpt voor de door de Frimairewet gevestigde evenredige rechten. Zelf de evenredige rechten later in vervanging van vaste rechten doorgevoerd, en deze zijn zeer belangrijk (ven-

nootschappen, scheiding, kwijting) zouden door een opschortende voorwaarde niet geschorst blijven.

In het Rechtskundig Tijdschrift hoop ik weldra mijn studie te voltooien die deze Belgische excentriciteit in het daglicht stelt. Trouwens de administratieve rechtspraak heeft reeds zelf een zeer belangrijke toegeving gedaan met deze beperking op hare beurt in te krimpen overal waar het evenredige recht, met de rechtshoedanigheid van een vast recht geheven wordt op « overgangen » (3).

3° Hoe worden bij de vervulling der voorwaarde de volledige rechten geïnd? — Hier is nu een mysterieuze perceptie door de rechtsleer bedacht die zeer eenvoudig is maar veel rechtsgeleerden soms verrast. Deze perceptie « à retardement » gebeurt eigenlijk op de oorspronkelijke akte. Door het vervullen der voorwaarde wordt de oorspronkelijke akte een volledige titel van een bestaande overeenkomst, — en op dezen titel wordt dus een bijvoeglijke perceptie gedaan zelf wanneer de voorwaarde veel langer dan twee jaar na de registratie der oorspronkelijke akte in vervulling is getreden.

Door het aanbieden ter registratie van een voorwaardelijke akte worden aldus, eenerzijds de evenredige rechten vermeden, maar wordt anderzijds aan het beheer een uitzonderlijke eventueel heffingsrecht toegekend. Ik zou haast durven zeggen dat de voorwaardelijke contractant onder het bijzonder toezicht der fiscale politie wordt gesteld. Daar waar onze gewone handelingen absoluut buiten alle controolrecht vallen, wordt hier op alles gelet wat de vervulling der voorwaarde kan verraden, en zoohaast de fiscus daarvan zekerheid heeft worden de bijvoeglijke rechten gevorderd. In principie zijn de contractanten aldus niet verplicht de vervulling der voorwaarde door een verklaring bekend te maken, maar de fiscus zelf mag deze vervulling met alle bewijsmiddelen vaststellen. Dat geeft aan de opschortende voorwaarde reeds een stekelig karakter: geen rozen zonder doornen! Er zijn nochtans gevallen waar de contractanten verplicht zijn op straf van boete zelf de vervulling der voorwaarden binnen de drie maand bekend te maken. Loutere toepassing der verplichting alle overgangen van vaste goederen, handelszaken of vaartuigen te verklaren. In die gevallen kan er boete worden opgelopen.

4° Verdere verrassingen. — De vorige grondbeginselen schijnen eenvoudig. De verrassing ligt alleen in het onverwachte der vordering... wanneer reeds lang het beding vergeten is. Deze verrassing betreft slechts het tijdstip der invordering der rechten. De rechten op zichzelf zijn niet hooger dan bij een onmiddellijke heffing.

De toevoeging der opschortende voorwaarde kan ook aanleiding geven tot heffing van meerdere rechten. Een goed wordt gekocht onder opschortende voorwaarde en betaald. Was er geen opschortende voorwaarde dan was de kwijting der koopsom als afhankelijke beschikking vrijgesteld. Daar nu echter de opschortende voorwaarde de heffing der overgangsrechten uitsluit zal het kwijtingsrecht geheven worden vermits het niet gedekt is door het mutatierecht. Treedt de voorwaarde niet in vervulling dan zal dit kwijtingsrecht niet worden teruggegeven en is het verloren. Treedt de voorwaarde wel in vervulling dan wordt de perceptie der eerste akte herzien, en het geheven kwijtingsrecht wordt met het nu te heffen mutatierecht verrekend. In dit geval wordt dus niets verloren.

Was nu in de oorspronkelijke akte geen kwijting verleend en werd deze eerst neergeschreven in de akte die tevens de vervulling der voorwaarde vaststelt, dan worden de kwijtingsrechten niet gedekt door de mutatierechten vermits deze laatste op de oorspronkelijke akte verschuldigd zijn. Afhankelijke beschikkingen betalen slechts een recht wanneer zij in ééne akte geboekt zijn.

Duidelijk is dit alles wel maar in de praktijk soms verrassend.

5° Tarief en waarde ten grondslag der perceptie te leggen. — Hier staan wij voor een heroemd debat dat met een pracht van theoriën in België gevoerd werd. Zijn de ficties van het Burgerlijk recht toepasselijk op het belastingsgebied? Nadien: « Le principe de la réalité ». — Dit alles om staande te houden dat de perceptie op de eerste akte diende te geschieden volgens tarief en waarde op den dag der vervulling der voorwaarde. Het verbrekingshof heeft deze stelling in het ongelijk gesteld (Verbrekingshof 9 Juli 1931 R. G. 17030) en zoo dienen dus tarief en voorwaarde genomen op den dag der

oorspronkelijke akte. Het theoretisch debat is echter nog niet geluwd. (4)

Noteeren wij nochtans dat de terugwerkende kracht der voorwaarde kan verhindert worden door een uitdrukkelijke wilsuitdrukking der partijen. Zoo worden als impliciet zonder terugwerkende kracht bedongen aangezien, de verblijvingsbedingen die veelal bij de oprichting van vennootschappen, en ook soms bij aankopen bedongen worden. Daarover zal wel een afzonderlijke kroniek wenschelijk blijken. Bij deze gelegenheid zullen wij dan ook nog onderzoeken wat er gebeurt indien voor het vervullen der voorwaarde de overeenkomst wordt verbroken of de voorwaarde overeenkomstelijk wordt te niet gedaan.

Pr. THUYSBAERT.

(1) Zij kan voordeelen opleveren om de akte ontbinding zelf vrij te stellen van specifieke rechten. Wij komen daarop terug bij een verdere kroniek. Dit vermijdt echter een dubbele perceptie maar vermindert op geen wijze de eerste.

(2) Verbrekingshof 23 Mei 1859 R. G. n° 3796. Dit arrest oordeelt dat het vaste recht op huwelijksvoorwaarden onmiddellijk dient geheven ofschoon de huwelijksvoorwaarde eerst door het afsluiten van het huwelijk bestaan kan. Over die stelling bestaat er eensgezindheid in alle landen. Het Belgisch verbrekingshof heeft deze oplossing echter gemotiveerd op eene wijze die nergens wordt bijgetreden: alle vaste rechten zijn formaliteitsrechten. (Zie voor Nederland: A. Moll. De zegel- en registratiewetten bl. 240 Nota I. — Vroom De Wilde. De wetgeving op de Registratie I n° 617. Voor Frankrijk: Pilon Principes et Technique des Droits d'enregistrement, n° 149. — Wahl. I. n° 48. — Naquet n° 47. — Dublucq n° 172. — Voor Italië: Vignali Le Tasse di registro nella Teoria e nel diritto positivo italiano. Deel I bl. 113).

(3) Bestaursbeslissingen van 20 Mei 1927 R. G. n° 16608 « Le droit établi par l'article 4 litt. a de la loi du 30 août 1913 tout en ayant en principe, certains attributs spécifiques du droit d'acte, se rapproche cependant du droit de mutation en ce sens qu'il a pour cause la transmission dans le chef de la société, de la propriété des apports. Cela étant, il y a lieu de décider que les apports faits à une société sous condition suspensive ne doivent être frappés de ce droit que lors de la réalisation de la condition. »

(4) Zie de artikelen van E. Genin: Des rapports du droit civil et du droit fiscal. R. G. 17029. — De la rétroactivité de la condition en droit fiscal R. G. 17033. — In tegengestelden zin vooral: Prof. Hauchamps. Droit civil et droit fiscal. Procès verbaux. Congrès des notaires de Belgique 1930, bl. 27. — Prof. Gothot. Observations. Belgique Judiciaire Col. 547 November 1931.

Nederlandsche Vakterminologie

MANDEELIG — GEMEEN — HELTEMUUR

In het R. W. nrs. 8 en 9 ontspan zich een twist over het Nederlandsche woord voor fr. « mitoyen ». I. V. stelt voor, « gemeene muur » en « gemeenschap van muur ». Mr L. Vanden Bussche daarentegen heeft het « steeds aan den stok gehad » met die woorden en verkiest dan « mandeelig, mandeeligheid ».

De hoofdeden voor de keus van Mr L. v. d. B., is dat mandeelig minder bekend is in het gewoon spraakgebruik en wij moeten trachten « de termen uit het gewoon spraakgebruik niet te bezigen in de vaktaal » met een andere betekenis dan ze in gewoon spraakgebruik hebben ». Het eigenaardige nu is dat die stelling van Mr L. v. d. B. rechtstreeks indruischt tegen het gebruik van « mandeelig » in de betekenis van fr. « mitoyen ». Immers, mandeelig is een gewestelijk woord, dat een andere betekenis heeft dan « mitoyen ».

Inderdaad, mandeelig, dat juist mandeelig zou gespeld worden, hoort thuis in de Noord-Oostelijke gewesten van het Nederlandsch taalgebied. Het is gevormd uit mande en deel. Mande, uit het oud-friesch manda, monda, dat misschien verband houdt met mnl. meende, gemeente, beteekent gemeenschap, en wordt nu nog gebruikt met de betekenis van vennootschap in de dietsche zeggwijze: met iemand in de mande doen, voor: met iemand vennoot zijn, en in het spreekwoord: mandegoed, schandegoed, dat ongeveer beantwoordt aan het bekende: Communio mater discordiarum.

Het woord mandeelig is een late vorming van de drechtsche en groningsche gewestalen, en beteekent gemeenschappelijk, behorend of betrekking hebbend tot een groep, die naar de omstandigheden, de groep der naburen kan zijn, zoodat mandeelig dan de bepaalde betekenis van: betrekking hebbend op de naburen, kan verkrijgen. Het Provinciaal blad voor Groningen van 1890 spreekt aldus van: mandeelig onderhoud van bruggen.

Eerst in de negentiende eeuw drong het woord mandeelig uit de groningsche gewesttaal in het algemeen Nederlandsch binnen, dank zij vooral, meen ik, de groningsche hoogleraar G. Diephuis. Die laatste, geboren te Farmsum, een kustdorpje aan de Eems-monding in de noordelijke uithoek van Groningen is bekend als schrijver van « Het Nederlandsch Burgerlijk Recht » (eerste druk, 1844-45, in 9 dln.). In dit laatste werk, tweede druk, dl. 2, blz. 239 spreekt hij voor het eerst, in de Nederlandsche rechtstaal van mandeelig voor « muren beider gemeen ». Blijkbaar heeft hij het woord uit zijn eigen gewesttaal.

Langs Diephuis hebben Bellefroid en Gallas-Herckenrath het woord in hun woordenboeken opgenomen. De groote Kramer, tweede uitgave van 1881, heeft het woord nog niet. Van Dale heeft het, zooals gewoonlijk bij hem, uit het groot Woordenboek der Nederlandsche Taal, dl. IX, blz. 187. Aan dit laatste en aan Verwijs en Verdam, Middelnederlandsch Woordenboek, is het meeste wat hier voorgaat ontleend.

Taalkundig is het woord mandeelig te verwerpen: het heeft van huis uit niet de bepaalde

betekenis van het fr. « mitoyen », en houdt verband met gemeenschap. Zelfs Diephuis heeft het gebruikt in zijn « Burgerlijk Recht », niet als vakwoord, maar als opheldering van « gemeen », en andere na hem, onbekend met het groningsch dialect, hebben gemeend er de geijkte vertaling van fr. « mitoyen » in gevonden te hebben: dit laatste berust in den grond op een misverstand.

* * *

Het woord: gemeen, daarentegen is van oudsher in gebruik geweest om de rechtstoestand van het fr. « mitoyen » aan te duiden. Een der eerste Nederlandsch-schrijvende rechtsgeleerden, F. Wielant (1430-1520) gebruikt het reeds in het begin van de zestiende eeuw: « Oude pilaerens toogen dat de muur gemeen is » leert hij in a. 463 van zijn « Costume Generale van Vlaanderen ». Van af de zestiende eeuw is het woord algemeen gebruikt in de rechtstaal over heel het Nederlandsch gebied. De costumen van Vlaanderen en Brabant kennen geen ander woord, te Utrecht, in Holland, in Groningen, o. m. te Zutphen, past men het algemeen toe op muren en omheiningen. Nergens, ook niet in Groningen wordt mandeelig met die betekenis gebruikt.

In de negentiende eeuw blijft het woord: gemeen, in zwang. De oudste Nederlandsche vertaling van het Code Civil, die in 1807 te Gent verscheen bewijst het, ook Diephuis heeft de uitdrukking « gemeene muur » en thans nog spreekt men in Noord en Zuid, zoowel in rechtstaal en in volkstaal, van gemeene muren, hagen, omheiningen.

Het heeft geen zin te beweren dat het woord: gemeen, dat sedert eeuwen in gebruik is, thans bezwaren zou gaan opleveren, want eenieder, ook de man uit het volk, weet precies wat een gemeene muur beteekent; dubbelzinnigheid, zooals Mr L. v. d. B. het beweert, kan ik er niet in zien. Niemand immers zal bij « gemeene muur » gaan denken aan b.v. een muur die aan Jan en alleman zou behooren. Mr L. v. d. B. heeft ongelijk, dunkt mij, bij: gemeen, onmiddellijk aan het fr.: commun te gaan denken, en voor fr. mitoyen een tweede woord in het Nederlandsch te willen ontdekken. De rechtstaal is nu eenmaal voor woordelijke vertaling niet geschikt; evenals de omgangstaal en het recht is ze geen invoerartikel, maar moet ze groeien uit den aleigen volksgeest.

* * *

Een laatste opmerking moge die beschouwingen sluiten. Waar de rechtsgeleerden de aloude rechtstaal verloochenden en de oude vakwoorden lieten verloren gaan, heeft het volk op eigen kracht in die leemte voorzien, en eigen woorden gevormd, aldus heeft het west-vlaamsche volk, dat zulke wonderbare taalvaardigheid bezit, het woord heltemuur (eigenl. helitemuur, zie De Bo) voor gemeene muur in gebruik genomen, en thans spreekt eenieder in Westvlaanderen van heltemuur. Het is, hoe geslaagd de vorming ook weze, een gewestelijk woord, dat niet hoeft te worden binnengebracht in de algemeen Nederlandsch rechtstaal, al zou het meer dan « mandeelig », die eer verdienen, daar het niet « met een andere betekenis » gebruikt wordt. Het woord « gemeen » voldoet en kan voldoen aan al de vereischten van ons recht.

Eg. I. STRUBBE (Brugge).

Mededeelingen

MAKERSRECHT

DRAADLOOZE EN PHONOGRAPHISCHE UITVOERING?

Nu meer dan ooit, blijkt het oogenblik gekomen tot het maken der noodzakelijke aanvullende beschouwingen met betrekking tot het woord « uitvoering » opdat de eigenaars van geestesprestaties alle rechtmatige vruchten van hun eigendomsrecht zouden plukken vooraleer de voorwerpen er van « communia omnia » worden.

De noodige beschouwingen kunnen niet in hun geheel, binnen de reeds bestaande wettelijke teruggedrongen worden aangezien de wetgever van 1886 b.v. niet onstandig en in de bijzonderheden kan regelen wat de wetenschap een halve eeuw later pas tot stand brengt. We kunnen bijna alleen, nu en dan, dankbaar wijzen op de talrijke wegen die hij heeft opengelaten, door het gebruik van zeer algemeene bewoording. We zullen maar aanstonds doen opmerken hoe ver hij ons vasten bodem onder de voeten schonk door een uitdrukking als « ... la reproduction, de quelque manière et sous quelque forme que ce soit ».

De wetgever heeft ons dus niet de noodige teksten bezorgd om al wat volgen gaat streng juridisch in te kleeden; hetgeen niet belet dat dergelijke beschouwingen belangrijke juridische gevolgen kunnen hebben en reeds gehad hebben.

Zo lang een belang niet beschermd wordt door een positieven rechtsvorm vindt men in de rechtstaal de verschillende kijken op de dingen uiteengezet: de vonnissen regelen de botsing van belangen in bepaalde, concrete gevallen en leiden stilaan tot het treffen van den algemeen beschermenden maatregel.

Hoe vlugger de noodige gegevens er zijn om met de noodige zekerheid dien vasten vorm op te stellen hoe minder belangen eens gekrenkt zullen kunnen heeten. Tot het verzamelen van deze gegevens werd het volgende geschreven naar aanleiding van een vonnis waar ook belangrijke opvattingen van pro of contra in voorkomen, al naar gelang het standpunt door eenieder ingenomen.

In het « Rechtskundig Weekblad » 13 Dec. kol. 147/8 werd het vonnis overgedrukt van den vrederechter 4de kanton te Antwerpen (2 Dec. '31) waar het gaat over schrijversrechten inzake muziekuitvoering. Hierin vinden wij zeer gelukkig opvattingen uitgedrukt, die menigeen tot nadenken en onderzoeken zullen aanzet hebben. Alhoewel het een zeer kieske kwestie is, vooral omdat de meeste opvattingen van den rechter van groot belang waren voor den zin waarin er zou geoordeeld worden, durven wij ons toch gerechtigd achten er soms andere opinies op na te houden die in zekere omstandigheden de uitkomst van de gevolgd redenering zouden wijzigen.

Moest er een duidelijke wettekst, met limitatieve opsomming en strenge bepaling van alle soorten van uitvoeringen, een gedragslijn voorschrijven hebben dan moesten wij er ons voorloopig bij neerleggen; maar nu, zooals het vonnis doet opmerken, is dit niet het geval. De wetgever heeft het aan de zorgen van den rechter overgelaten te onderzoeken welke uitkomsten kunnen bedoeld worden door 't woord «uitvoering», gebezigd in de wet van 1886 voor 't geval men wil betwisten of hij niet volstrekt alles kon bedoelen.

De uitkomst van zoo een onderzoek zal van overwegend belang zijn voor toondichters, of geëigeld voor hunne erfenamen en rechthebbenden, aangezien aan hen het recht om uit te voeren door de wet werd voorbehouden. Dit als gevolg van den vooruitgang onzer begrippen op het stuk van eigendomsrechten met als voorwerp de «inventar» of geestesprestaties.

Langen tijd reeds werd aangenomen dat de maker van een kunstwerk in 't algemeen, een vergoeding mag eischen voor het gebruik van zijn eigendom door anderen i. c. het uitvoeren van een muziekstuk.

Zeer terecht doet het vonnis opmerken dat er «eene eerste en noodzakelijke voorwaarde moet bestaan om aanleiding te geven tot het opeischen en het betalen van uitvoeringsrecht, en wel namelijk deze: dat er wezenlijk uitgevoerd wordt of is geworden...» En aanstonds gaat de rechter over tot het onderzoek naar de voorwaarden die konden gesteld worden, naar de mogelijke bedoeling die gedekt wordt door het woord «uitvoering» in de wet van 1886.

Eigenlijk heeft men niet in 1886 bij dat ééne woord «uitvoering» te blijven staan en zich daar op te sluiten in het begripveld dat men toen hieromtrent bij den wetgever mag veronderstellen! Vooral nu de wetgever zelf in art. 1 de begeerte te kennen geeft verder te zien dan wat hem op 22 Maart '86 voor den geest zweefde, zienbaar of tastbaar was. Dit blijkt toch uit de woorden «... de quelque manière et sous quelque forme que ce soit».

Trouwens deze wet waarop het vonnis den nadruk legt is het laatste woord niet van onzen wetgever op het stuk van makersrecht; cfr. nog de vele overeenkomsten met andere landen gesloten, vooral de Bernersconventie en die van Berlijn — deze laatste brengt ons tot het jaar 1908, en de wet van 23 Mei 1910 die ze goedkeurde.

In dit materiaal merken wij eene evolutie in de begrippen van onzen wetgever, daar kunnen wij eenige vaststellingen doen en analogisch te werk gaande mogen we ze dan wel uitbreiden en aanpassen op de verschillende punten die niet uitdrukkelijk werden aangeraakt. We zien immers dat, verre van beperkendwijze op te treden, de wet steeds meer en meer aan den maker van een kunstwerk het recht geeft zijn eigendom te volgen dwars door alle stadia van het gebruik dat het publiek er kan van maken zooals b.v.: vertaling, bewerking, toepassing, omwerking, aanpassing, afdrucken enz.

Zie nog de wet van '86 zelf; hoe ver gaat men niet voor de beëindigende kunsten? Art. 21 spreekt van: L'œuvre d'art reproduite par des procédés industriels ou appliqués à l'industrie... »

Zie de wet van 30 Sept. 1887 waar men veralgemeeningen vindt zooals: «...publiée par n'importe quel mode d'impression ou de reproduction». (Bern. art. 4).

Allerbelangrijkst zijn voor ons artikel 11 en 13 van de overeenkomst te Berlijn besproken 1908, bij ons goedgekeurd door de wet van 23 Mei 1910. Onze wetgever is hier komen bekrachtigen dat «de makers van muziekstukken het uitsluitend recht hebben toe te laten: 1° het aanpassen van hunne stukken bij speeltuigen die ze op mechanische wijze zullen voorspelen en 2° de openbare uitvoering van deze zelfde kunstwerken door middel van deze toestellen».

Al vermeldt het vonnis dit art. 13 niet toch zal de rechter er aan gedacht hebben wanneer hij sprak van openbare uitvoering door automatische pianos, phonograaf, muziekdoozen enz. bewerkstelligd. We vragen ons dan af waarom hij in het uitzenden der golven en het spelen door het Radio ontvangsttoestel niet diezelfde tweeledigheid ontdekt van hoogervermeld artikel, dewelke hij wel herkent in het verspreiden van de gramophoonplaten en het spelen door den phonograaf. Belangrijk zijn de verschillen wel die het vonnis doet gelden maar men mag ze geen groter gevolg laten hebben dan dat waarop ze krachtens hun natuur recht hebben. Met reden mag men zich afvragen of het vonnis de verscheidenheden die het meent te ontdekken niet doet gelden als essentiële verschillen waar het alleen modaliteiten zijn van éénzelfde feit (een uitvoering). En werden die dan wel door den wetgever aangezien als onoverbrugbaar door wat men zou kunnen noemen het soort volgrecht van den eigenaar?

Wij zullen trachten aan te toonen hoe het niet opgaat het verschil tusschen het draadloos en phonographisch hoorbaar maken van een andere verklanking (die, onzes erachtens, in de beide gevallen zelf een uitvoering kan zijn) essentieel te noemen; daartoe zullen we de gedaanteverwisselingen van het geestelijk eigendom volgen van het uitgangspunt af.

Een kunstwerk heeft zijn eerste bestaan in het kunstenaarsbrein; ten opzichte van de rechtsorde is het dan nog niet geboren zooals b.v. een zuivere wilsakte, die nooit geuit werd, door haar niet kan beschermd noch gestraft worden. Het muziekstuk kan in dezen primitiefsten, maar daarom niet minder werkelijken vorm, alleen het onbetwiste eigendom van den toondichter zijn.

Dan komt de kunstdaad: vastlegging van het geconcipeerde door een min of meer adequaat uitingsmiddel; nemen wij: schrift. In dit stadium is het voorwerp van het recht tastbaar en aantastbaar geworden en het wordt derhalve door de wet beschermd in alle moderne wetgevingen.

Iedereen neemt aan dat de kunstenaar nu het uitsluitend recht moet bezitten dit schrift te verspreiden onder zijne medemenschen. Deze mogen gebruiken wat ze zich aanschaffen: in casu het mogen omzetten in klank tot eigen kunstgegot. De menschen moeten nochtans binnen de perken blijven van hun recht, aan geen indeplaatsstelling doen en zelf aan het verspreiden gaan op om het even welke manier zegt de wet: geen uitvoering, geen bewerkstelling, geen vertaling, geen aanpassing, geen toepassing, enz. zonder toestemming van den eigenaar.

Wanneer we de verschillende artikelen lezen die hierop betrekking hebben stellen we vast dat de wetgever het betracht de maskers af te rukken

die men het geestes-eigendom zoo gemakkelijk vóór den neus spant om er ongestraft in klaarlichten dag mee te kunnen zwierbollen. We hoeven dus niet achteruit te gaan, niet het minst aarzeling aan den dag te leggen indien wij het ontmaskeren kunnen voortzetten.

Een uitvoering is, het vonnis in quaestie brengt mij de woorden aan: «het waarnemen- en hoorbaar maken van een muziekstuk, gelijk door welke middelen natuurlijk of kunstmatige». Indien men «schrift» ruim opvat en de praktijk alleen nagaat, is het nog waar dat «uitvoeren» van wege iemand veronderstelt dat door zijn toedoen »doode schrift in levenden klank worde omgezet». Als nu iets dergelijks in 't openbaar gebeurt mag dat alleen met toelating door den maker of diens rechthebbenden verleend (gewoonlijk mits vergoeding).

Ceteris paribus, zal niemand betwisten dat geen enkel klankvoortbrengend toestel, als onbekwaam om een uitvoering te helpen verwezenlijken, bepaald werd afgewezen; zoodat alle speeltuigen die uitgevonden werden na het laatste optreden van den wetgever op dit terrein, onder zijn algemeene bepalingen moesten vallen indien geen wettekst het tegenovergestelde komt voorschrijven.

Dus de klanken voortgebracht door een luidspreker kunnen wel degelijk de elementen leveren noodig tot een uitvoering. Iedereen geeft graag toe dat het niet is omdat een phonograaf anders klinkt dan een radio dat men in het eene geval een uitvoering heeft en in het andere niet. Iedereen zal het met ons eens zijn om aan te nemen dat deze modaliteit het wezen der zaak niet aantast, niet essentieel is.

Nóch een phonograaf nóch een radiotoestel spelen rechtstreeks van het blad met de gewone notentekens, beide vragen een bijzondere prikkel. Wij durven wel aarzelen het woord van den vrederechter te gebruiken; al is het, van een zeker standpunt bekeken, waarheid toch kan hier dit woord «geluidsschrift» aanleiding geven tot dubbelzinnigheid. En nu het vonnis er toch gebruik van maakt vinden wij het gewaagd alleen de golven der insnjdingen op de plaat dien naam te geven en niet ook aan de golven van den ether die niet minder werkelijk worden bevonden. Trouwens, «beide» golven zijn heel wat anders dan onze symbolische of liever conventionele notentekens, en «beide» zijn geen geluidstrillingen vatbaar voor ons oor, maar beide kunnen het worden dank zij het radio- of het phonotoestel.

Ziedaar een tweede modaliteit die niet essentieel kan genoemd worden met het oog op een uitvoering.

Om nu dit speciaal «geluidsschrift» (?) te doen ontstaan is er een andere uitvoering noodig. Deze kan plaats grijpen in een lokaal waar het publiek toegang heeft zoodat er de schrijver zijn makersrechten kan doen gelden; ofwel gebeurt die eerste uitvoering zonder aanwezigheid van het publiek en dan moet, onzes erachtens, de vergoeding toegekend aan den schrijver, te betalen door den post van uitzending even zeer doorgaan als te betalen rechten «voor het verkregen voordeel om het geschreven werk te mogen herschrijven, herdrukken of anderszins weer te geven en te verspreiden in een geschikt en toepasselijk geluidsschrift», juist zooals men de rechten verklaart die door de firma worden betaald om gramophoonplaten te mogen vervaardigen, te verspreiden enz.

Van minder belang nu is de vaststelling dat de muziek vóór den omroeper wel een uitvoering zou zijn omdat ze tot stand komt met het eenig (?) doel om uitgezonden te worden voor duizenden luisteraars, terwijl dit bij de opname op de plaat of speelrol niet het doel zou zijn.

We stellen ons voor dat indien de omroeper zijn «geluidsschrift» (?) de wereld in zendt om in duizenden huiskamers te weerklinken dit ook het geval is met de firma die haar phonoplaten op de markt werpt om gespeeld te worden in hoe meer hoe liever luisterkamers, en indien getallen ons moeten redden zullen wij tegen de bewering dat de omroeper met één keer zoveel duizenden bereikt voor de serie gramophoonplaten hetzelfde getal opeischen door ze elk x keeren af te draaien... ...'t is even ver gezocht!

Daarbij zijn de golven in de ruimte of in de plaat even onrechtstreeks tot de luisteraars gericht. Het gepaste toestel moet ze hoorbaar maken en in de beide gevallen kan dit toestel zulks doen in de huiskamer of in een openbaar lokaal; en dit is van meer belang dan het cijfer, de hoeveelheid of de zoveelste modaliteit.

Het vonnis acht het verder nog van groot belang dat in het eene geval de tweede uitvoering voorafgegaan werd en in het andere geval gelijktijdig gebeurt met de eerste.

We vragen ons af wat belang zoo iets zou kunnen hebben: het uur waarop een uitvoering wordt bewerkstelligd, van het oogenblik dat het een «andere» uitvoering is die plaats grijpt, een tweede indien niet in den tijd dan toch in de ruimte. Dus in elk geval een andere uitvoering, waarom zou een schrijver dan niet andermaal zijn rechten mogen doen gelden? Zou hij ook niet mogen «cumuleeren» indien zijn stuk voorkomt op het programma van meer dan een concert die gelijktijdig ten gehore gebracht worden — dat komt meer vóór indien we ons de moeite geven eenige dagen de programmas te volgen van de draadloze uitzendingen. Of ook indien ten gevolge van dorpspolitiek op 't zelfde uur eenzelfde keuze uit zijn werk wordt uitgevoerd in het verschillend lokaal der politieke partijen eener muzikale gemeente. 't Zou rechterlijke humor kunnen worden.

Welnu! Wij hopen aangeduid te hebben dat er goede redenen bestaan om een andere mening de voorkeur te geven boven enkele beweringen in het vonnis vooruitgezet, en dat zulks niet geschiedt tegen den geest in van een wetgeving die de openbare uitvoering door middel van een phonograaf onderworpen verklaard aan de verplichting om vergoeding te betalen aan den toondichter.

Om te besluiten zullen we nog het gegeven materiaal verwerken in een concreet beeld.

Een land viert zijn beroemdste toondichter ter gelegenheid van een onderscheiding hem wegens zijn laatste schepping toegekend. Een grootsche uitvoering van het bekroonde werk wordt op touw gezet. Gramophoonplaten zullen de muziek in het bereik van eenieder brengen en de dagbladen kondigen aan dat dien datum 's lands radio-omroep ze zal uitzenden. Indien een Mr Z een korte voordracht voorbereidt over kunstenaar en werk dan kan hij die eens houden en opluisteren door de verklanking van de phonoplaten

op een toestel al of niet versterkt door electriciteit, hij kan ook op den aankondigden dag maken klaar te komen met zijn voordracht tegen het uur dat de uitzendingspost hem zal toelaten aanstonds zijn radiotoestel dat hij in gezegd openbaar lokaal heeft gebracht in te schakelen. In de beide gevallen is het billijk dat de kunstenaar een vergoeding ontvange van den heer die zijn werk gebruikt om het publiek te onderhouden met of zonder geldelijke bate als deel. En dit blijft nog het geval zelfs indien de schrijver reeds een vergoeding ontving vanwege de firma of vanwege den uitzender 't zij wegens het eenvoudig verspreiden, 't zij ook wegens het eigenlijke uitvoeren indien de opname gebeurde bij een openbare uitvoering.

Alles zoo opgevat, loopt men verder geen gevaar eens zijn normen te moeten uitbreiden over het gebied der cinematographie waar het nakersrecht eveneens heeft vasten voet gevat (cfr b.v. uitdrukkelijk in de wet van 23 Mei 1910, Berlijn, art. 14).

We weten hoe de wetenschap vooruitgaat met het draadloos overmaken van beelden, (die film zullen we wel eens thuis te zien krijgen). Welnu! indien onze bioscopen de toestellen die ze nu gebruiken dikwijls, en heel zeker voor bepaalde gelegenheden zullen vervangen door een radiotoestel dat de filmen vertoont, afgerold in een filmcentrale, een draadloze uitzender; zou iemand zich dan nog steunen op zekere beschouwingen van dit vonnis 2 Dec. 1931 om te beweren dat ieder van die volgestroomde zalen geen andere op- of uitvoering is? 't Zou heel moeilijk gaan alhoewel het film ontbreekt en alles gelijktijdig gebeurt. En zou het werkelijk gemakkelijker zijn de schrijversrechten te doen gelden bij den post van uitzending die dan maar moet onderzoeken hoe dikwijls de lichtbeelden bewerkstelligd werden niet op den muur der huiskamer maar op het witte doek onzer cinemazalen enz.

Wij meenen dat de beginselen door ons aangenomen aan kracht gaan winnen dank zij dien blik op toekomstige mogelijkheden geworden en de wetgever verbiedt ons niet zoo ver te gaan want als vergezicht heeft hij ons toegestaan «...de quelque manière et sous quelque forme que ce soit» en nog «...par n'importe quel mode d'impression ou de reproduction». G. S.

Bibliographie

APERÇU DE DROIT MARITIME BELGE, door Joseph Collard, Avocat au Barreau d'Anvers, élève-officier de la Pont au Long Cours. — In een woord vooraf maakt de Algemeene Bestuurder van het Zeewezen, Heer Henry De Vos, boek en schrijver bekend.

Oorspronkelijk was Mr Collard's boek bedoeld om als handleiding te dienen voor zijn vroegere collega's stuurlied en gezagvoerders, doch zeer terecht vindt Heer De Vos den titel «Aperçu» te beschieden voor een werk waarin eenieder die belang stelt in de scheepvaart, hij weze handelaar of ambtenaar, jurist of zeeman, een klare, volledige en rationeele uiteenzetting vindt van al wat Wet en Reglement kon omlijsten in dit driekluik: Zeeman, Schip, Reeder.

In dit werk vond de bestuurder van het Zeewezen voor de eerste maal een volledig overzicht van zijn persoonlijke arbeid, van de belangrijke wetgeving die in den loop van het laatste decennium den zeeman een sociaal statuut schonk en de laatste golven van dit immer bewogen veld: het zeerecht in regels wist vast te leggen. Het boek van Mr Collard is inderdaad het eenige werk dat de nieuwe schikkingen omtrent het huurcontract, werkrechtscaden voor zeevarenden, Onderzoeksraad voor de Scheepvaart commenteert en een overzicht geeft van de uitspraken en de rechtsopvatting van deze twee nieuwe rechtsmachten. Niet enkel zeelieden en kooplieden zullen er raad en onderrichtingen kunnen uit putten, ook de jurist zal het met nut kunnen raadplegen.

Mr Collard bleef zeeman. Opgeleid om moeilijkheden te bekampen en te overwinnen is elke zeeman een geboren advocaat; elk schip heeft trouwens ten minste één «sealawyer»; nochtans is het een zeldzaamheid dat een zeeofficier zijn dek verlaat voor de balie. Mr Collard is, voor zoover wij bekend staat, de tweede. Zijn voorganger verwierf er roem en eer; in zijn pleitredenen en schriften kwam steeds de Kapitein op het voorplan die van de hoogte van zijn brug onmiddellijk den toestand kon overblikken en samenvatten. In Mr Collard's werk vinden wij diezelfde methodische rangschikking en duidelijke objectieve uiteenzetting die er een standaard werk van maken dat onontbeerlijk is voor eenieder die belang stelt in het Zeerecht.

Kapt. Jul. MEULEMEESTER,
Lid van den Onderzoeksraad voor de Scheepvaart.

Balieleven

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCAP
DER BRUSSELSCH E BALIE

Op 26 Februari l.l. was belegd de tweede publieke vergadering, waar als spreker optrad Z. Exc. Minister Van Isacker, die als onderwerp had gekozen: De coördinatie der vervoermiddelen.

Veel belangstelling vanwege de Balie, de Magistratuur en ook de Bestuurders van de Transportinstellingen: Trams, Autobussen, enz.

Na een inleidend woord van den voorzitter, Mter René Vliebergh, die den heer Minister aan de vergadering voorstelde, hem tevens dank zeggende voor zijn blijk van belangstelling jegens het Vlaamsch Pleitgenootschap, kwam de Heer Minister aan het woord.

Het onderwerp, aldus de spreker, is van brandende actualiteit, dat de bezorgdheid gaande maakt van de openbare besturen van alle landen. Spreker herinnert er aanvankelijk aan, dat die kwestie een der punten uitmaakt van de regeringsverklaring van Heer Renkin: «De regering», zoo luidde het, «zal trachten de vervoer» diensten beter te ordenen en er over waken dat »zij beheerd worden met het oog op het algemeen belang en onder toezicht van den Staat.» De Nationale Maatschappij van Belgische »Spoorwegen zal aangezet worden om de verbetering van hare toerusting te bevorderen en

» de electrificering van sommige lijnen in be» schouwing te nemen».

De Minister van Verkeerwezen, wiens taak het is het program van actie op te maken, heeft het vraagstuk grondig ingestudeerd.

Hij vestigt er de aandacht op dat het voor een nijverheidsland zooals het onze broodnoodig is over talrijke, zekere en goedkope vervoersgelegenheden te beschikken.

Op te merken valt dat sedert de laatste jaren het vraagstuk zich heeltemaal anders stelt dan vroeger.

Voor den oorlog had feitelijk de spoorweg het onbetwist monopolie in zake vervoer; de binnenscheepvaart maakte enkel aanspraak op bepaalde omvangrijke verzendingen.

De auto en, in mindere mate natuurlijk, het vliegtuig zijn het bestaan van den spoorweg komen in gevaar brengen bij zoover dat er in alle landen naar maatregelen wordt uitgezien om het spoor te beschermen.

H. Van Isacker blijft vooral stil bij de mededinging tusschen het spoor en de baan. Hij stelt in 't licht hoe het stelsel zoogenaamd der «vrije concurrentie» zich onbekwaam heeft getoond om de toestand te verhelpen. De gevolgen van dit stelsel bleken inderdaad zoo rampspoedig voor de vervoersbedrijven als voor het publiek.

't Is dus in een betere samenschikking dat de redding ligt. Met dit doel werd overigens, einde 1929, het Ministerie van Verkeerswezen in 't leven geroepen.

Spreker gewaagt van de werkzaamheden van het Congres der Baan, gehouden te Washington in 1930 en waarvan zeker niet kan gezegd dat het vooringenomen was met de spoorbanen. In de besluiten van het Congres vindt men namelijk:

«De verschillende transportsystemen te land, » te water en ter lucht dienen gecoördineerd, » zoodanig dat het vervoer zoveel mogelijk geschiede op de goedkoopste en de best aan de » particuliere vereischten beantwoordende wijze, » zonder de natuurlijke economische voorwaarde » den van elk der transportsystemen te schaden.»

H. Van Isacker is van meening dat de spoorwegen nog lang een vooraanstaande rol zullen spelen in ons economisch leven. De openbare besturen hebben zich ernstig om hun lot te bekommeren en ze te beschermen tegen een gevaarvolle concurrentie.

De twee Belgische netten, de groote spoorweg en de Buurtspoorwegen hebben elk eene ontwikkeling van nagenoeg 5.000 Km. en vertegenwoordigen respectievelijk een staatskapitaal van 25 en van 4 miljarden. Zij verzekeren het bestaan van 100.000 bedienden en geven jaarlijksch voor 1 miljard werk aan onze nationale nijverheid. Het bouwen van de 1.000 metalen rijtuigen die gaan besteld worden zullen werkgelegenheid verschaffen aan 11.000 werklieden gedurende 3 jaar.

De Minister van Verkeerswezen toont met cijfers hoe het komt dat de spoorbaan zoo moeilijk het hoofd kan bieden aan de concurrentie van de auto. Hij geeft nadere bepalingen omtrent de aanzienlijkheid van het verkeer dat door dit laatste vervoermiddel aan den spoorweg wordt ontrokken.

75 t. h. van de reizigers op het groot net genieten van prijsvermindering; 42 t. h. zijn weekabonnenten en betalen slechts 1/6 van den normalen prijs.

9.000 goederenwagens blijven onbenuttigd gedurende 10 maanden 's jaars, omdat zij maar alleen noodig zijn om aan het druk verkeer der maanden October en November het hoofd te kunnen bieden.

Het reizigersvervoer laat een deficit, dat gedurig aangroeit uit oorzaak van de concurrentie van de auto; in 1928 bedroeg het tekort 250 miljoen; in 1931 overtreft dit tekort 500 miljoen.

Dit zorgwekkend deficit belet alle tariefsverlaging voor de goederen, welke thans over den gemiddelden afstand van 100 Km., van 1,026 fr. tot 0,101 fr. per Ton-kilometer betalen, naar gelang van hunne waarde.

Moest de auto voortgaan met de meest winstgevendende transporten weg te kapen, dan bleef de spoorweg niet in staat om de producten van geringe waarde tegen de huidige lage prijzen te vervoeren en dit ware een echte ramp voor menige van onze nijverheden.

Om een denkbeeld te geven van de massa van het vervoer, ontmenen door de autobussen, deelt H. Van Isacker mede dat op de 312 autobuslijnen thans regelmatig vergund over een ontwikkeling van circa 5.000 Km.:

33, met een totaal van 480 Km., heeltemaal nevens den grooten spoorweg loopen;

78, waarvan 32 tevens een zeker nadeel berokkenen aan den buurtspoorweg, van 10 tot 75 t. h. van hun reizigers aanwerven bij de normale cliënteel van den grooten spoorweg;

32 gedeeltelijk de natuurlijke klanten van den buurtspoorweg afnemen; en ten slotte

119 worden uitgebaat door of voor rekening van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, en waaronder 74 in min of meer groote mate de ontvangsten van den grooten spoorweg verminderen.

Wanneer men de uitslagen der Novembermaand 1929 vergelijkt met deze van de Novembermaand 1931 stelt men vast dat op het groot net het reizigersverkeer is verminderd met een percent van 15 t. h. en het goederenvervoer met een indrukwekkend percent van 32,5 t. h.!

Deze cijfers doen nadenken. De openbare Besturen hoeven dringende maatregelen te treffen. De spoorweg moet, van zijnen kant, zijn uitbating moderniseren. Hij dient te zorgen voor meer comfort, grotere snelheid, betere regelmatigheid enerzijds, en voor een zo zuinig mogelijk exploitatiestelsel anderzijds.

Sommige zware en trage treinen moeten vervangen worden door meer moderne tuigen: het motorrijtuig en den autobus.

Wij mogen ook niet aarzelen de belangrijkste lijnen te electrificeren.

De Minister van Verkeerswezen stelt met genoegen vast dat onze Nationale Maatschappijen van Spoorwegen de vereischten van den tijd hebben begrepen en beslist den weg der modernisering opgaan.

H. Van Isacker besluit op geruststellende wijze: de politiek van coördinatie welke de regering nastreeft zal orde brengen in deze verschillende transportmiddelen en deze doen samenwerken in de lijn van het welbegrepen algemeen belang.

Uitgever: Drukk. «Mercurius»

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95